

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

18 noiembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții supreme de justiție în componența:

Președinte: Timofti Vladimir

Judecători: Toma Nadejda, Boico Victor,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 07 noiembrie 2019, în cauza penală în privința lui

Tataru Nicolai XXXXX, născut la XXXXX.

Termenul de examinare:

prima instanță: 28.02.2019 – 23.08.2019

instanța de apel: 04.10.2019 – 07.11.2019

instanța de recurs: 11.03.2020 – 18.11.2020

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Cahul (sediul Taraclia) din 23 august 2019, *examinând cauza pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală*, Tataru Nicolai a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 287 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 700 unități convenționale, echivalent a 35 000 lei.

Acțiunea civilă înaintată de partea civilă Batranciuc Grigori împotriva inculpatului Tataru Nicolai cu privire la recuperarea prejudiciului material în sumă de 20 000 lei, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

Acțiunea civilă înaintată de partea civilă Crasnoșciuc Dmitri împotriva inculpatului Tataru Nicolai cu privire la recuperarea prejudiciului material în sumă de 5 000 lei, a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

Cererea procurorului privitor la încasarea din contul inculpatului Tataru Nicolai a cheltuielilor judiciare suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare în sumă de 1760 lei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. În sentință, prima instanță a constatat că:

Tataru Nicolai, la 02 octombrie 2018, aproximativ la ora 21:00, fiind în stare de ebrietate alcoolică și aflându-se în loc public pe terasa magazinului SRL "Aliment Vis", situată pe str. XXXXX, sat. XXXXX, XXXXX, fără motiv și din

intenții huliganice, s-a apropiat de Batranciuc Grogori, care se afla în apropierea sa, fără a renunța la intențiile sale huliganice, îndreptate spre încălcarea grosolană a ordinii publice și aplicarea violenței în privința cetățenilor, cunoscând cu certitudine că Batranciuc Grigori este bolnav, având un ochi bandajat, încălcând ordinea publică și manifestând lipsă de respect față de societate, în prezența altor persoane, adresându-se cu cuvinte necenzurate, i-a aplicat o lovitură cu mâna peste față lui Batranciuc Grigori în regiunea ochiului bolnav, și fără a reacționa la observațiile lui Batranciuc Grigori și a persoanelor prezente Terzi N., Sîrbu C., privitor la comportamentul său neadecvat și la cerințele de a înceta acțiunile huliganice, l-a apucat de haine pe Batranciuc Grigori și l-a doborât la pământ, cauzându-i astfel leziuni corporale, sub formă de echimoză în regiunea ochiului stâng, care potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 201811D0364, se califică ca vătămare corporală neînsemnată. În continuare, Tataru Nicolai fără a reacționa la faptul că Terzi N., și Sîrbu S., au încercat să-l îndepărteze pe dânsul de la Batranciuc Grigori, continuând să se adreseze cu cuvinte necenzurate în adresa ultimului și în continuarea acțiunilor sale ilegale, a început să se exprime cu cuvinte necenzurate în adresa lui Crasnoșciuc Dmitri, care a început să-i facă observații la comportamentul său neadecvat, cât și să-l facă de rușine, că a lovit o persoană bolnavă, pentru a cărui lecuire a strâns bani tot satul, apoi pentru a depăși acțiunile de combatere a acțiunilor huliganice de către Guțu S., l-a atacat pe Crasnoșciuc Dmitri, încercând să-i aplice lovituri cu mâinile pe diferite părți ale corpului, după care l-a apucat pe Crasnoșciuc Dmitri și încercând să se lupte cu ultimul, a căzut împreună cu acesta la pământ, cauzând astfel prin acțiunile sale, leziuni corporale părții vătămate Crasnoșciuc Dmitri.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

3.1. Procurorul în Procuratura raionului Taraclia, Chirnev Boris, prin care a solicitat casarea sentinței în partea respingerii cererii procurorului privitor la încasarea cheltuielilor judiciare de la inculpatul Tataru Nicolai în sumă de 1760 lei, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a respectivei cereri în sensul declarat.

În motivarea apelului procurorul a menționat că, concluziile instanței de fond precum că cheltuielile judiciare se achită din contul bugetului alocat, din motiv că sunt efectuate la inițiativa organului de urmărire penală ca ordonator al expertizei, poartă un caracter neconvingător, în condițiile în care legiuitorul stabilește achitarea cheltuielilor judiciare din contul statului în alte cazuri stabilite de lege, astfel sunt aplicabile prevederile art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală. Instanței de judecată nu i-au fost prezentate probe privitor la lipsa mijloacelor financiare la inculpat pentru achitarea cheltuielilor judiciare ori că plata acestora poate influența substanțial situația materială a persoanelor aflate la întreținerea acestuia. Astfel, inculpatul nejustificat a fost eliberat de la plata cheltuielilor judiciare, fiind trecute în contul statului.

3.2. Avocatul Cimpoș Vladimir în numele inculpatului Tataru Nicolai, prin care a solicitat casarea sentinței, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care inculpatului Tataru Nicolai să-i fie stabilită pedeapsa în baza art. 287 alin.(1)

Cod penal sub formă de amendă în mărime de 420 unități convenționale, în rest sentința să fie menținută.

În motivarea apelului, avocatul a menționat că, mai oportun ar fi aplicarea în privința inculpatului Tataru Nicolai pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 420 unități convenționale, deoarece ultimul pentru prima dată este atras la răspundere penală pentru săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave, se caracterizează pozitiv la locul de trai, s-a căit de fapta săvârșită și a depus cerere prin care a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 07 noiembrie 2019, apelurile declarate de procurorul în Procuratura raionului Taraclia, Chirnev Boris, și de avocatul Cimpoș Vladimir în numele inculpatului Tataru Nicolai, au fost respinse, cu menținerea sentinței fără modificări.

4.1. În motivarea soluției emise, instanța de apel a menționat că, instanța de fond, judecând cauza, a verificat sub toate aspectele circumstanțele de fapt și de drept, complet și obiectiv a apreciat probele administrate, și întemeiat a ajuns la concluzia că acțiunile inculpatului Tataru Nicolai corect au fost încadrate în baza prevederilor art. 287 alin.(1) Cod penal, împrejurări ce au fost constatate prin totalitatea de probe administrate la cauza penală și care au fost apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere a pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Sub aspectul stabilirii categoriei și termenului pedepsei, instanța de apel verificând legalitatea sentinței, a conchis că instanța de fond la stabilirea categoriei și termenului pedepsei inculpatului Tataru Nicolai a respectat principiile de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 7, 75 Cod penal, aplicându-i acestuia o pedeapsă echitabilă și în limitele stabilite de sancțiunea normei de incriminare, cu respectarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

În opinia instanței de apel pedeapsa stabilită inculpatului Tataru Nicolai sub formă de amendă în mărime de 700 unități convenționale, este una echitabilă, legală și direct proporțională cu gravitatea faptei comise, de atitudinea numitului față de infracțiunea săvârșită și de consecințele acesteia, cât și în măsură să asigure corectarea și resocializarea acestuia, restabilirea echității sociale, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea ultimului și a altor persoane.

Argumentele avocatului indicate în apel precum că, inculpatul Tataru Nicolai pentru prima dată a săvârșit o infracțiune mai puțin gravă, se caracterizează pozitiv la locul de trai, s-a căit de fapta comisă și a depus cerere de examinare a cauzei în procedură simplificată, astfel fiind oportună aplicarea în privința acestuia pedeapsa cu amendă în mărime de 420 unități convenționale, Colegiul judiciar le-a respins ca neîntemeiate, în acest sens menționând că instanța de judecată nu poate stabili inculpatului Tataru Nicolai pedeapsa cu amendă, sub limita minimă stabilită de legea penală, și anume 500 unități convenționale care este reglementată de prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal.

Pe aceste rațiuni, instanța de apel a menționat că instanța de fond corect a individualizat pedeapsa stabilită inculpatului, precum și cuantumul amenzii a fost stabilit în noile limitele calculate conform art. 364¹ Cod de procedură penală, raportate la gravitatea faptei săvârșită de inculpat

Totodată, instanța de apel a evidențiat că instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia respingerii cerinței procurorului de a încasa din contul inculpatului Tataru Nicolai în beneficiul statului cheltuieli judiciare în sumă de 1760 lei pentru efectuarea rapoartelor de constatare și a rapoartelor de expertiză judiciară, în acest sens instanța de fond corect aplicând prevederile art. 143, 227-229 Cod de procedură penală.

Concomitent, instanța de apel a reținut că, raportul de constatare nr. 201811P0719 din 04 octombrie 2018 (f.d.111, vol.1), raportul de constatare nr.201811P0723 din 04 octombrie 2018 (f.d.115, vol.1), raportul de expertiză judiciară nr. 201811D0364 din 26 octombrie 2018(f.d.109, vol.1), raportul de expertiză judiciară nr.201811D0363 din 26 octombrie 2018 (f.d.113, vol.1), raport de constatare nr.201811P0720 din 05 octombrie 2018 (f.d.120-121, vol.1) și raportului de expertiză judiciară nr. 201911D0010 din 22 ianuarie 2019 (f.d.186-189, vol.1), au fost ordonate de către organul de urmărire penală pentru stabilirea gradului de gravitate a vătămarilor corporale cauzate de inculpatul Tataru Nicolai părților vătămate Batranciuc Grigori și Crasnoșciuc Dmitri, aceasta fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării. Or, procurorul în lipsa unor astfel de probe nu ar fi putut demonstra comiterea faptei penale de huliganism de către inculpatul Tataru Nicolai, precum și să susțină învinuirea în instanța de judecată în vederea condamnării persoanei, or în astfel de cazuri sunt necesare cunoștințe speciale, iar raportul de constatare și raportul de expertiză este unul obligatoriu, reieșind din prevederile art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală.

În aceeași ordine de idei, urmează a fi remarcat că cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, prin numirea raportului de constatare și a expertizei judiciare, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din sumele alocate de la bugetul statutului.

În consecință, instanța de apel a constatat temeinicia concluziei primei instanțe de a respinge cerința procurorului privitor la încasarea de la inculpatul Tataru Nicolai cheltuielile judiciare pentru efectuarea rapoartelor de constatare și rapoartelor de expertiză judiciară în sumă totală de 1760 lei, or, potrivit art. 227 alin. (1) și art. 227 alin.(2) pct. 5), (3) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea, care era în vigoare la momentul săvârșirii faptei și întocmirii raporturilor de expertiză, nu prevede altă modalitate.

5. Nefiind de acord cu soluția emisă, procurorul în procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, a declarat recurs ordinar, prin care invocând prevederile **art. 427 alin. (1) pct. 6)** Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei instanței de apel în partea soluționării cererii privind

cheltuielile judiciare și dispunerea rejudecării cauzei în această parte, de către instanța de apel, în cazul în care eroare judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

5.1. În motivarea recursului înaintat, procurorul a menționat că:

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;
- în decizie lipsește dispoziția privind trecerea cheltuielilor judiciare pe contul statului;
- Conform Legii nr. 316 din 22.12.2017, alin. (2) din art. 143 Cod de procedură penală, a fost abrogat. Iar la moment se solicită restituirea acestor cheltuieli statului, cheltuieli care au fost suportate din cauza comiterii de către Tataru Nicolai a infracțiunii;
- practica CEDO denotă faptul, că persoana recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii urmează să suporte cheltuielile judiciare (*cazul Croissant vs Germania din 25.09.1992 nr. 13611/88, &33-37*);
- la soluționarea chestiunii cine suportă cheltuielile respective, urmează a se ține cont că prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, pe prim plan pune sarcina pe condamnat, responsabil de aceste cheltuieli în legătură cu comiterea infracțiunii, și doar dacă condamnatul nu este în stare să le achite din diferite motive, invaliditate, incapacitatea juridică etc., cheltuielile sunt trecute în contul statului.

6. Referință asupra recursului declarat nu a fost depusă.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și argumentele prezentate, Colegiul penal concluzionează asupra inadmisibilității acestuia, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu în baza materialelor din dosar.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, un complet format din 3 judecători, prin decizie motivată, va decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală stipulează că instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților. Iar, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante, erorile de drept pot fi de drept procesual sau formal și de drept material sau substanțial. Astfel, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și/sau material.

Art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în limitele invocate de procuror, prevede eroarea de drept când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Având în vedere argumentele recursului, Colegiul penal relevă că sub aspectul acestui temei de casare, procurorul consideră că instanța de apel neîntemeiat a respins cererea acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului, a cheltuielilor judiciare suportate în speță.

Analizând decizia contestată în raport cu argumentele recursului, prin care a fost invocat dezacordul recurentului cu soluția primei instanțe de respingere a cererii acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului, a cheltuielilor judiciare, soluție ce a fost menținută de instanța de apel, Colegiul penal reține că instanțele de judecată la acest capitol au aplicat corect reglementările art. 143, 227-229 Cod de procedură penală, respingând întemeiat cererea procurorului.

Decizia instanței de apel, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Colegiul penal consideră că în acord cu cele stipulate de legea procesuală penală, în cauza deferită judecătii instanța de apel a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate de legislator, corect interpretând și aplicând prevederile art. 227-229 Cod de procedură penală și indicând motivele corespunzătoare, ce au dus la menținerea sentinței.

Or, potrivit art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, încasarea cheltuielilor de efectuare a expertizei este un drept discreționar al instanței.

Prin urmare, prevederile legale ce reglementează acest aspect acordă posibilitatea instanțelor de judecată de a analiza și soluționa în fiecare caz concret chestiunea privind stabilirea subiectului pentru compensarea cheltuielilor judiciare.

Astfel, din conținutul deciziei instanței de apel, rezultă cert motivele pentru care a fost menținută sentința, instanța de apel respectând și prevederile art. 414 alin. (1), (5) și 417 alin. (8) Cod de procedură penală, și în hotărârea adoptată s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzatorului de stat, aceasta cuprinzând motivele pe care se întemeiază soluția pronunțată, așa cum este indicat în pct. 4.1. din prezenta decizie, motivare pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin.

Totodată, Colegiul penal atestă că în recursul procurorului nu se invocă probe care ar combate eliberarea de plată a cheltuielilor judiciare a inculpatului conform prevederilor art. 229 alin. (3) Cod de procedură penală, cu indicarea stării materiale a lui Tataru Nicolai.

În cazul în care instanțele de fond și-au motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările, care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele

jurisdicției acestor instanțe (*hotărârile CEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*).

Din considerentele expuse, Colegiul penal conchide că, temeiul de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu sa adevărit de a fi aplicabil la caz, hotărârea atacată fiind legală și întemeiată, iar recursul procurorului urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 07 noiembrie 2019, în cauza penală în privința lui **Tataru Nicolai XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **18 decembrie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Boico Victor